

Mehmbwk Ndaem Hing Gwnz Bya

□ Fungz Yi sij Luz Yaujmei hoiz

“Dwgrengz hix aeu guh a, mboujnex baenzlawz ndaej canh ngaenz ne? Bouxguh hong cungj dwg yienghneix, gou siengj caiq sinhoj bi ndeu, danghnaeuz daengz bimoq seizcin, gij hing ndei gai lumj bineix seizcin, daxmeh caeuq gou yaek ndaej song daengz sam fanh maenz souhaeuj bw.” Daj gwnz naj haemq fueng Si Mij, Ya Sinh raen cungj giendingh haujlai mehmbwk Yauzcuz cungj miz haenx. De siengj neix hix dwg vihmaz de ndiepgyaez Si Mij. De mbouj gangjvah lo. Ndw fwjmok cienz daeuj singriu angqyangz.

Ngoenz daihngeih hwnqcong, Ya Sinh song cik ga dot in hojsouh, yamqdin saemxsax. Si Mij hawj Ya Sinh youq ndaw ranz sij faenzcieng, hoeng de lij aeu bae. De ndaej geiq bohme h gangj gvaq dawzrap le ngoenz daihdaeuz caengz roxnyinh saek di, ngoenz daihngeih roxnyinh gwnz mbaq in, ngoenz daihsam engqgya dot, hoeng haebheuj laebdaeb guh, gvaq caet ngoenz couh mbouj in lo. Gij dauhleix ndaem hing caeuq dawzrap doxdoengz. Mei Vanj naeuz: “Gvaq seiq haj ngoenz le couh mbouj in lo.” Seizneix roensuijniz doeng mbanj bu daengz ndaw bya, moix ranz moix hoh cungj miz cimozdoz, gig lai vunz lij cawx giceh, dawzrap gaengq dwg doenghbaez lajmbanj cij miz. Hoeng doiq doenghhoh youq gwnz Da’ gveisanh ndaem hing daeuj gangj, aeu daeh bwnhhaex caeuq cehhing hwnj bya, sou hing roengz bya, lij aeu baengh bouxsai mbaqrap cijndaej. Aen ranz neix mboujmiz bouxsai bang guhhong, song mehmbwk neix cij ndaej gag aemq.

Sam

Gvaq laebdoeng le, gwnz bya Da’ gveisanh ndaem hing nyaengqfoedfoed. Moix ranz moix hoh haidaeuz ciemz hing lo. Si Mij ganj dauqma ndaw bya, caeuq Mei Vanj dwgrengz guhhong baenz ndwen lai, cungjsuenq ciemz hing liux lo, gungh sou ndaej it bak ngeihcib lai gyaw hingndip. Si Mij caeuq Mei Vanj baenz gyaw baenz gyaw aemq roengzbae, roxnaeuz daj reihbya ndaw lueg aemq hwnjbae, yienzhaeuh benz lae faexcuk dog baez yamq baez yamq aemq haeuj ndaw yiuizhing laeg song daengz sam mij, baez gaiq baez gaiq dongdaeb caezcingj, caj daengz bimoq cingmingz gonqlaeng diegrog lauxbanj daeuj soucawx.

Mwh ciemz hing aemq hing, yienznaeuz ok hanh buh mbaeq liux, hoeng ndawsim cix roxnyinh miz soundaej sim’ angq, hawj song mehlwg lumzdeuz naetnaiq. Si Mij suenq le youh suenq, danghnaeuz ciuq gij gyaqcienz sou hing bineix seizcin, fanh lai gaen hing, gai ndaej seiq daengz haj fanh maenz. Caeuq sojmiz hoh ndaem hing gwnz Da’ gveisanh doxdoengz, song mehlwg neix gig maqmuengh gij hing daengz bimoq ndei gai.

Daengz mwh ciemz hing, miz lauxbanj daeuj sou hing, gangjnaeuz gaen maenz he. Caengz miz

“辛苦也要做啊，要不从哪里来钱呢？做农民都是这样。我想再辛苦一年，如果明春也有今春的姜价，我和阿妈就会有两三万元收入哩。”从细米那微方的脸上，亚深看到许多瑶山女性都有的那种坚定。他想这也是她之所以吸引他的地方吧。他没有再说话。雾海深处传来许许多多欢悦的声音。

第二天起床，亚深双脚痛得难受，走路都一瘸一拐的。细米让亚深待在家里写作，但他还是坚持要去。他记得父母说过挑担的第一天没什么，第二天肩膀就痛了，第三天更痛，但咬牙坚持下去，过一周后就不会痛了。种姜和挑担也是一个道理。妹晚说：“过四五天就不痛了。”现在通村水泥路铺到了山里，家家户户都有了摩托车，很多人家还买了小车，挑担在农村已成为历史。但是对于大桂山脉上种姜的人家来说，要把粪肥和姜种运上山，把姜收了运下山，还得要靠男人肩挑。这个家庭没有男人帮忙，两个女人只能靠自己来背。

三

立冬之后，大桂山脉的姜山上一片繁忙。家家户户开始拔姜了。细米赶回山里，和妹晚辛苦了一个多月，终于把姜全部拔了，总共收获一百二十多背篓生姜。细米和妹晚一背篓一背篓地把姜从山上背下来，或是从山谷的田里背上来，然后踏着独竹梯一步一步背进两三米深的姜窝里，一块一块码放整齐，等待来年清明前后山外老板进来收购。

拔姜背姜的时候，汗水浇湿的身体里面充盈着收获的喜悦，让母女俩忘记了身体的劳苦。细米算了再算，如果按今年春的姜价，这一万多斤生姜，可以卖到四五万块钱。和大桂山脉上所有种姜的人家一样，母女俩对来年春天的姜价满是憧憬。

拔姜的时候，有老板到邻村收姜，说是一元一斤。没有人愿意卖，大家都想等到过了年会有好价钱。到了2022年春天，听说有老板进山到邻村看姜，给出的价格还是一样。亚深托人帮问，也没有打听到比这更高的价格。母女俩有些心灰，但按这个价格卖出去至少不亏本，只是没有人工钱，她们都想甩手出货算了，但没有人来村里收姜。

到了清明时节，山外的老板们不请自来，但姜价低得让人绝望，大肉姜只有五角一斤，小黄姜六角一斤。姜出窖时还要请人工来帮忙，又亏一笔。除了留下姜种，母女俩像是割自己身上的肉一样，把一万多斤生姜全卖了，一年辛劳换来的银纸，每人才得两千多元，除去肥料农药钱，除去姜种本钱，这年种姜亏了本。好在姜本不大，也还经受得起，只是一年的辛劳与汗水是白白地流了，连人工钱都没挣到。妹晚比细米要好，还有其他收入。她在抖音上看到别人种什么，但凡这山里有的她都要试试。这些年她试种过黄花倒水莲、七叶一枝花、金线莲，都没有挣到银纸。早两年她进山采了许多紫背金牛回来种到往年种过姜的坡地上，逐渐有了规模，年前卖紫背金牛得了六千多元银纸。

细米决定这年不种姜了，劝妹晚也不要种了。妹晚像往时一样不听女儿的话，坚持要种：“去年种没有好价格，今年种的又会有好的，种姜和养猪一样道理，只有年年坚持才会挣到钱。”妹晚孤孤单单地自己种了一年姜。拔姜的时候，细米回去帮了两天工。这年的大肉姜收成不好，好在小黄姜还不错，妹晚总共收获四千多斤生姜，放在姜窝里。到了2023年清明节前，姜价开始卖到三元一斤，等涨到三元八角，妹晚怕姜价会跌，就赶紧出手了，除了留下部分作姜种，共卖出三千六百多斤生姜，得了一万四千多元银纸。没想到她出手还是早了。

vunz haengj gai, caezgya cungj siengj daengz gvaq cieng le gai ndaej bengz di. Daengz seizcin 2022 nienz, dingqgangj miz lauxbanj daeuj henzmbanj yawj hing, gyaqsoucawx caengz hwnjsang. Ya Sinh dak baengzyoux bang cam, hix caengz damqdingq daengz gizlawz gyaqsoucawx engq sang. Song mehlwg mizdi doeknaiq, hoeng yienghneix gai ceiq noix mbouj siedbonj, mboujgvaq caengz ndaej ngaenz vunzhong, gyoengqde dajsuenq cienh caemh gai, hoeng mbouj miz vunz daeuj ndaw mbanj sou hing.

Daengz seizciet cingmingz, gyoengq lauxbanj diegrog gag daeuj lo, hoeng gij hing youh roengz gyaq hawj vunz saetmuengh, hingbiz dansou gaen haj gak ngaenz, hing’ iq gaen roek gak ngaenz. Lijaeu cingj vunz daeh hing ok yiuiz, youh sied bit ngaenz ndeu. Cawzliux louz roengz ceh hing, song mehlwg lumjdwg daj gwnz ndang heh noh nei, gai liux fanh lai gaen hingndip, dwgrengz sinhoj daengx bi moix boux ngamq ndaej song cien lai maenz, gemj deuz bonjcienz cawx bwnh caeuq nungzyoz, cawx hing, bineix ndaem hing siedbonj lo. Caeklaiq bonjcienz mbouj lai, hix ndaej dingj, cijdwg beg sai liux daengx bi sinhoj caeuq gaengxguh, lienz faenhngaenz cingj vunzhong cungj mbouj miz. Mei Vanj ndei gvaq Si Mij, lijimiz gizyawz souhaeuj. De raen gwnz doujyinh bouxwnq ndaem gijmaz, cijaeu dwg yiengh ndaw bya miz haenx de cungj sawq ndaem yawj. Doengh geij bi neix de sawq ndaem gvaq ywfuk vahlenjdauqvenj、hingndoeng、yw-ginhlsenlenz, cungj caengz ndaej canh ngaenz. Song bi gaxgonq, de hwnj bya mbaet ma haujlai samcaet, ndaem youq gwnz diegndoi binaengz ndaem gvaq hing haenx, menhmenh yied ndaem yied gvangq, gvaq cieng gaxgonq gai samcaet ndaej roek cien maenz.

Si Mij gietdingh bineix mbouj ndaem hing lo, gienq Mei Vanj caemh gaej ndaem. Mei Vanj baeznaengz caemh mbouj dingq gij vah dahlwg, laebdaeb yaek ndaem: “Bi’ gvaq gai ndaej cienh, bineix aiquaeuz ndei gai lo, ndaem hing caeuq ciengx mou dauhleix doxdoengz, cijmiz bibi cungj guh cijndaej canh ngaenz.” Bineix Mei Vanj gag ndaem hing. Daengz mwh ciemz hing, Si Mij baema bang guhhong song ngoenz. Bineix gij hingbiz ndaej sou mbouj lai, mboujgvaq hinghenjiq haemq ndei, Mei Vanj gungh soundaej seiq cien lai gaen hingndip, cuengq haeuj ndaw yiuizhing. Daengz 2023 nienz ciet cingmingz gonq, hingndip haigai gaen he sam maenz, caj hwnjsang daengz sam maenz bet, Mei Vanj launauez roengz gyaq, couh gaenjgip gai hing, cawzliux lw dingz ndeu guh ceh, gungh gai ok sam cien roek bak gaen hingndip, ndaej it fanh seiq cien lai maenz. Caengz siengj daengz de lij gai caeux lo.